

УДК 811.161.2'367

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-4-17>**Наталія ПАВЛЮК,**

orcid.org/0000-0002-4456-5682

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри стилістики та культури української мови
Рівненського державного гуманітарного університету
(Рівне, Україна) natakoval.kovalchuk@gmail.com

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З ЖАНРОВИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

Стаття присвячена вивченню академічного письма здобувачами-філологами першого курсу навчання. У роботі виокремлюються жанри академічного письма на основі досліджень учених із цієї тематики. У результаті проведеного аналізу літератури зазначається класифікація жанрів академічного письма і їх особливості.

У дослідженні йдеться про те, що серед основних жанрів виділяють ядерні (первинні) і периферійні (вторинні). Описані первинні, які визначають специфіку дискурсу (наукова стаття, академічна рецензія, монографія, дисертація); вторинні, які не становлять основу дискурсу (анотація, тези, автореферат, спеціалізована енциклопедична стаття, наукова дискусія, опис наукового проекту, підручник). Зазначено, що вчені виділяють і суміжні жанри наукового письма, які перебувають на межі між науковим та іншими типами дискурсу й тяжіють або до «ядерних» (доповідь, повідомлення, науковий діалог), або до «периферійних» (патент, інструкція, лекція) жанрів і будь-який молодий здобувач повинен мати уявлення про них і вміло володіти відповідними знаннями.

Вказані вище групи жанрів різні за змістом, композиційними характеристиками, мовними особливостями, вони мають певну внутрішню функціонально-мовну специфіку. У дослідженні стверджується, що попри таке розмаїття наукових мовних жанрів, усі вони володіють головною особливістю – точним і однозначним виразом наукових думок. Крім того, зазначено, що існують жанри, які знаходяться на стику наукового і публіцистичного стилів, наприклад, науково-популярні статті. Дослідники повинні освоювати і їх, щоб мати змогу входити в широке публічне коло як експерти.

Також у статті йдеться про те, що жанри академічного письма розвиваються згідно конкретного тону, який диктує вибір слів і фразування й дотримується традиційних умовностей структури, пунктуації, граматики та орфографії. Проста структура здебільшого характерна саме для академічного письма: вступ, основна частина, висновок.

Ключові слова: академічне письмо, жанри, науковий стиль, відмінності, особливості.

Natalia PAVLYUK,

orcid.org/0000-0002-4456-5682

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at The Department of Stylistics and Culture of the Ukrainian Language
Rivne State University for the Humanities
(Rivne, Ukraine) natakoval.kovalchuk@gmail.com

INTRODUCTION OF APPLICANTS OF THE PHILOLOGICAL FACULTY WITH GENERAL FEATURES OF ACADEMIC LETTER

The article is devoted to the study of academic writing by philologists first year of study. The genres of academic writing are distinguished in the work on the basis of researches of scientists on this subject. As a result of the analysis of the literature the classification of genres of academic writing and their features is noted.

The study suggests that among the main genres distinguish: nuclear (primary) and peripheral (secondary). Describes the primary, which determine the specifics of the discourse (scientific article, academic review, monograph, dissertation); secondary, which do not form the basis of the discourse (abstract, thesis, abstract, specialized encyclopedic article, scientific discussion, description of the research project, textbook). It is noted that scientists distinguish related genres of scientific writing, which are on the border between scientific and other types of discourse and tend to either "nuclear" (report, communication, scientific dialogue), or "peripheral" (patent, instruction, lecture) genres and any young applicant must have an idea of them and skillfully possess the relevant knowledge.

The above groups of genres, different in content, compositional characteristics, linguistic features, have a certain internal functional and linguistic specificity. The study argues that despite such a variety of scientific language genres, they all have the main feature – an accurate and unambiguous expression of scientific opinions. In addition, it is noted

that there are genres that are at the intersection of scientific and journalistic styles, such as popular science articles. Researchers must also master them in order to be able to enter a wide public circle as experts.

The article argues that the genres of academic writing follow a specific tone that dictates the choice of words and phrases, and adheres to the traditional conventions of structure, punctuation, grammar and spelling. A simple structure is often characteristic of academic writing: introduction, main part, conclusion.

Key words: *academic writing, genres, scientific style, differences, features.*

Постановка проблеми. Ми вже 30 років живемо у незалежній державі. Ми весь час у пошуках нового і часто говоримо про те, що все давно забуте набагато краще в усіх сферах нашого життя. Насамперед це стосується науки і наукового письма зокрема. Останніми роками стрімко розвиваються інформаційно-комунікативні технології, у процесі яких інформація «старіє» чи починає «дублюватися», при цьому втрачаючи свою цінність значно швидше, ніж це було 10 чи 20 років тому. Беручи до уваги ці та подібні спостереження і висновки щодо стану вищої освіти і мотивації до навчання здобувачів-філологів, розробка курсу «Основи академічного письма» стає важливим етапом у формуванні студентів усвідомлення того, що академічна доброчесність – це запорука майбутньої успішної кар'єри.

Аналіз досліджень. У вітчизняних і зарубіжних працях зустрічаються різні назви основ такого виду діяльності: «Академічне письмо (Academic Writing)», або «Академічна грамотність (Academic Literacy)», «Дослідницьке письмо (Research Writing)», «Наукове дослідницьке письмо (Research Scientific Writing)» (Колоїз, 2019: 95).

Курс «Основи академічного письма» розроблено в межах Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project, SAIUP), що адмініструється Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння МОН України та підтримки Посольства США в Україні (Шліхта, Шліхта, 2016).

Питання «академічного письма», етичних аспектів університетських цінностей, академічної культури як необхідної передумови ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії, євроінтеграції вищої освіти, підвищення академічної чесності в українській освіті розглядають М. Бойченко, О. Бутенко, М. Городок, Ж. Колоїз, Л. Рижак, В. Ромакін, Т. Фінікова, І. Шліхта, Н. Шліхта.

Академічне письмо – важливий компонент мовленнєвої діяльності в більшості професій, філологи не стали в цьому винятком. У професійній підготовці спеціаліста академічна доброчесність повинна стати не лише самостійним видом такої діяльності, але й виконувати освітні, розвивальні та виховні функції. Академічне письмо – це вміння

висловлювати та обґрунтовувати свої думки за допомогою короткого, при цьому досить переконливого наукового тексту. Це один із важливих аспектів успішного навчання в ЗВО і подальшої науково-дослідницької діяльності, у тому числі на міжнародному рівні. Академічне письмо – це традиційний вид компетенції, по-новому актуальний в умовах стрімкого розвитку інформаційних процесів, міжнародних обмінів, академічних контактів, широко поширений у світовому освітньому і науковому співтовариствах (Короткіна, 2015: 20).

Нині англійські країни відірають ключову роль у розробці системи академічного письма (academic writing) і його науково-методичної бази. Процесом розвитку наукового писемного мовлення займалися фахівці з різних галузевих наук (зарубіжних і вітчизняних): лінгвісти, філологи, семіологи, соціопсихологи й навіть представники професій, зайнятих в інформаційних технологіях.

Мета статті полягає в описі структури та жанрів академічного письма і вмінні використовувати їх у процесі навчання студентами-філологами. Тому ми ставимо перед собою завдання визначити структуру та описати жанри академічного письма, яке наразі є базовою мовною компетенцією успішного навчання філологів у вищому закладі освіти, що дозволяє читати, розуміти, структурувати і форматувати власні наукові тексти.

Виклад основного матеріалу. З метою розгляду жанрів академічного письма звернемося до поняття «жанр». Жанр – це форма організації мовного матеріалу в межах певного стилю мовлення. У жанровому відношенні наукова мова – це один із найбільш багатих різновидів мови. Жанрове різноманіття насамперед зумовлене наявністю значної кількості типів текстів (Акімова, Третьякова, 2017: 2). М. Брандес визначає мовні жанри як «відносно стійкі, тематичні, композиційні та стилістичні типи висловлювання» (Брандес, 2001: 168).

Традиційно академічні жанри поділяються на **ядерні** (первинні) і **периферійні** (вторинні). До первинних, які визначають специфіку дискурсу, належить наукова стаття, академічна рецензія, монографія, дисертація. До вторинних, які не становлять основу дискурсу, – анотація, тези, автореферат, спеціалізована енциклопедична стаття,

наукова дискусія, опис наукового проекту, підручник. **Суміжні** перебувають на межі між науковим та іншими типами дискурсу й тяжіють або до «ядерних» (доповідь, повідомлення, науковий діалог), або до «периферійних» (патент, інструкція, лекція) жанрів. Будь-який молодий здобувач повинен мати уявлення і володіти кожним із них (Радаєв, 2011; Халявко, 2016).

Наукова стаття – це твір невеликого розміру, в якому автор наводить результати власного дослідження. Крім фактів, вона містить логічні міркування дослідника (Брандес, 2001: 171). Під час написання статті насамперед варто звертати увагу на такі деталі:

- 1) грамотність – це головний складник навіть зразкового за змістом тексту;
- 2) унікальність – вміння викласти матеріал без дублювання чужих думок;
- 3) оформлення – стандартні правила технічного оформлення.

Монографія присвячується одній темі та укладається після накопичення достатньої кількості різномірних відомостей (у тому числі суперечливих) і наукових матеріалів із предмету дослідження. Вона містить більше суб'єктивних факторів при узагальненні, ніж стаття (Брандес, 2001: 172). Монографії поділяють на індивідуальні й колективні. У науковому співтоваристві прийнята думка, що більше п'яти співавторів залучати до написання такого виду наукового тексту не рекомендується (<https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>).

Структура монографії:

- 1) зміст (здебільшого розташовується на початку монографії);
- 2) введення або/та передмова (передмова – це супровідна стаття, яка поміщається на початку видання. В ній пояснюються цілі, особливості змісту і побудови твору), введення – це структурна частина основного тексту видання, яка є його початковою главою і вводить читача в суть проблематики твору);
- 3) вступна стаття – це супровідна стаття, яка поміщається у виданнях окремих творів або зібрань творів письменників, учених, громадських діячів (здебільшого вона пишеться не самим автором твору і покликана допомогти читачеві краще, глибше, тонше сприйняти зміст і форму твору, розібратися в складнощах, познайомитися з історією, читацькою та видавничою долею книги, її оцінками в різні епохи);
- 4) розділ – це найбільша частина тексту, яка поділяється на глави (розділи), а ті – на параграфи (§) (перший розділ повинен бути при-

свячений так званому «літературному огляду»: тут розглядаються позиції різних учених, їхні підходи; у цьому аналізі повинна бути виявлена позиція самого автора). Наступні глави (розділи) визначаються логікою: на які логічно завершені послідовні частини може бути розчленована досліджувана тема (проблема); сукупність глав повинна повністю охоплювати всю досліджувану тему (проблему);

5) висновок, у якому підбиваються підсумки дослідження, на підставі якого публікується монографія; також бажано зазначити, як отримані результати можна використовувати на практиці;

6) предметний та іменний покажчики (понад 20 авторських аркушів);

7) список використаної літератури та інших джерел (<https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>).

Дисертація – це кваліфікаційна робота на присудження академічної кваліфікації (ступеня) магістра або іншого наукового ступеня (Гринев, 2008: 176).

Дисертація повинна містити:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) перелік умовних позначень (за необхідності);
- 4) вступ;
- 5) основну частину;
- 6) висновки;
- 7) список використаних джерел;
- 8) додатки (за необхідності) (http://inephrology.kiev.ua/?page_id=1347).

В академічній (науковій) *рецензії* проводиться розбір наукового тексту (статті, дипломної роботи і дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата / доктора наук) і наводиться критична оцінка роботи (Гринев, 2008: 178).

Рецензія містить:

- 1) назву статті, інформацію про автора;
- 2) опис проблеми, яка вивчається;
- 3) рівень актуальності роботи;
- 4) важливі моменти роботи;
- 5) думку рецензента про можливість публікації (<https://phdhelp.com.ua/uk/yak-napisati-retsenziyu-na-naukovu-stattyu/>).

Підсумкова оцінка формується з огляду на такі критерії:

- 1) актуальність: чи дає стаття відповідь на важливі питання сучасної науки;
- 2) наявність формулювання проблеми, якій присвячено дослідження;
- 3) рівень науковості;
- 4) ступінь новизни;
- 5) закінченість думки;

6) рівень обґрунтованості отриманих результатів і обраних шляхів вирішення виявленої проблеми;

7) наявність структури (план; розділи з аналізом актуальності обраної теми; рівень вивченості; постановка мети та завдання; методологія, аналіз і критичний розгляд отриманих результатів; обговорення їх практичного застосування; висновок і список використаних джерел);

8) правильність формулювань і використання термінології;

9) доступність для розуміння написаного;

10) обсяг тексту, лаконічність і логічність подачі інформації.

Анотація – це стислий виклад будь-якого першоджерела (стаття, дисертація, реферат), коротка передача його суті. В ній перераховуються головні питання тематики джерела, у низці випадків характеризується його структура. Анотація відповідає на питання: «Про що йдеться в джерелі?» (Брандес, 2001: 173).

Реферат є близьким за змістом викладом переробленого первинного тексту. Він достовірно передає головну інформацію, розкрити в першоджерелі. Може включати додаткові відомості, нові дані (Матвеева, 2010: 100).

Структура реферату така:

1) титульний аркуш;

2) зміст – сторінка роботи, яка містить назву та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів;

3) вступ, у якому обґрунтовується актуальність теми, її практична значущість; визначається об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилося; розкривається структура роботи, її основний зміст;

4) розділи і підрозділи основної частини – проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту;

5) висновки – підсумок проведеної роботи;

6) список використаних джерел;

7) додатки – не є обов'язковим елементом і не входять до основного ліміту обсягу роботи, однак підвищують рівень довіри до її результатів, свідчать про їхню достовірність (<http://almedu.com/studentu/42-pravy-la-oformlennya-referatu>).

Наукова дискусія призначена для обговорення наукових проблем і пошуку їх рішень. Вона починається з висунення теми дискусії і озвучування протиставлень (протирич), після чого переходить до критичного розгляду існуючих точок зору (Матвеева, 2010: 246) (табл. 1).

Крім цього, здобувачі повинні освоїти ще один жанр – науково-публіцистичний (науково-популярний), який використовується для публікації експертної точки зору в широкому публічному колі.

Усі перераховані жанри розрізняються за змістом, особливостям мови, композиції, функціонально-мовної специфіки. При цьому їх об'єднує одна головна особливість – ясність, точність і однозначність вираження думок.

Враховуючи зазначене вище, узагальнимо особливості стилю академічного письма. Так, *науковий текст* як базова модель академічного письма повинен мати просту структуру, яка складається зі вступу, основної частини і традиційного висновку. Вступна частина коротко розкриває тему, вводить читача в курс справи. В основній частині автор посилається на наукові дослідження з теми і представляє власне бачення досліджуваної проблеми. Заклучна частина – це висновки, у яких також визначаються й прогноуються подальші перспективи досліджуваного питання (Островська, 2013: 107).

Під час побудови речень, використання спеціальної термінології, професійних скорочень автор повинен розуміти, на яку аудиторію він розраховує. У процесі прочитання не має залишатися ніяких питань, тема повинна бути розкрита повністю і зрозуміло.

Ще один важливий аспект – ясність і точність висловлювань, а також відсутність просторових міркувань, які не мають практичної цінності для

Таблиця 1

Докомунікативний етап	Комунікативний етап	Посткомунікативний етап
1. Формулювання проблеми, мети	1. Оголошення теми, мети, уточнення ключових понять	1. Аналіз дискусії
2. Збір інформації про предмет суперечки, визначення понять	2. Висування і захист тези	
3. Добір аргументів	3. Спростування тези й аргументації опонента	
4. Формулювання питань до опонентів	4. Підбиття підсумків	
5. Оцінка аудиторії		

читача. Природно, що необхідно суворо дотримуватися правил граматики, пунктуації й орфографії. Це полегшує розуміння, виключає спотворення сенсу і двоякість сказаного. Так, в есе у вступній частині автор інформує читача про характер теми, яка обговорюється і оцінюється в основній частині. У вступі також можна коротко викласти власну думку з цього питання у двох або більше фразах, що потім буде докладно розкрито в основній частині (Островська, 2013: 105).

У дослідженні бажано використовувати цитування та посилання на роботи інших вчених. Це демонструє компетентність дослідника, широту та завершеність проведеного ним дослідження. Посилаючись на інші джерела, їхню суть, необхідно розкривати тему настільки, щоб читачеві було зрозуміло, про що йдеться і з якою метою автором був наведений конкретний приклад.

Тон академічного письма також може значно варіюватися залежно від предметної області, академічної дисципліни, з якої пишеться робота, та кола осіб. Усвідомлення академічного тону передбачає, що автор окреслює майбутню аудиторію і припускає, що його читачі можуть і не бути спеціально проінформовані з теми (Островська, 2013: 109).

Отже, жанри академічного письма мають низку особливостей:

- 1) проста структура (вступ, основна частина, висновок);
- 2) цитування та посилання на роботи інших авторів;
- 3) усвідомлення майбутньої аудиторії;
- 4) ясність і точність висловлювань;
- 4) дотримання правил пунктуації, граматики й орфографії.

На сучасному етапі викладачеві доступно та інформаційно у викладанні академічного письма можуть допомогти такі онлайн ресурси:

- 1) освітні платформи з онлайн курсами (Pro-metheus, Future Learn, Coursera);
- 2) адаптовані тексти та відеопрезентації;
- 3) сайти для створення власних презентацій, тестів, швидкої перевірки матеріалів, яких достатньо в інтернет-просторі.

Висновки. Необхідно зазначити, що вчитися працювати з різними жанрами академічного письма необхідно усім: здобувачам закладів вищої освіти, аспірантам, викладачам, науковцям і дослідникам, які публікують наукові тексти. Прагнучи опублікувати свої роботи в наукових журналах, дослідники матимуть більше шансів на позитивну відповідь від редакції. Найкраще цьому сприяє анотація, підготовлена з дотриманням правил академічного письма.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. С. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Акімова А. С., Третьякова И. В. Рецензия на выпускную квалификационную работу: особенности композиционного и языкового оформления (на материале немецкого языка). *Материалы XXI научно-практической конференции молодых ученых, аспирантов и студентов Национального исследовательского Мордовского государственного университета им. Н. П. Огарёва*: в 3 ч. Саранск : Изд-во Мордов. ун-та, 2017. С. 450–455.
3. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти. *Філософська думка*. Київ, 2014. № 5. С. 110–122.
4. Бойченко Н. М. Етичні аспекти університетських цінностей. *Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник*. Київ : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2014. № 1(1). С. 37–43.
5. Брандес М. П., Провоторов В. И. Предпереводческий анализ текста : учеб. пособие для интов и фак. иностр. яз. 3-е изд. Москва : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. 224 с.
6. Бутенко О. В. Правове виховання студентів вищих технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології* : зб. наук. пр. Херсон, 2014. Вип. 1. С. 59–62.
7. Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / [М. Д. Городок, В. Г. Павлюк, В. М. Стах, О. В. Пустовойтов]; упор. А. В. Карташов та ін. Житомир : Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. 102 с.
8. Гринев С. В. Введение в терминоведение : учеб. пособие. Москва : Издательский центр «Академия», 2008. 304 с.
9. Колоїз Ж. Основи академічного письма. Кривий Ріг, 2019.
10. Короткіна И. Б. Академическое письмо : процесс, продукт и практика : учеб. пособие для вузов. Москва : Юрайт, 2015. 295 с.
11. Матвеева Т. В. Полный словарь лингвистических терминов. Ростов-на-Дону : Феникс, 2010. 562 с.
12. Островская Е. С., Вышегородцева О. В. Academic Writing: концепция и практика академического письма на английском языке. *Высшее образование в России*. 2013. № 7. С. 104–113.
13. Радаев В. В. Как написать академический текст. *Вопросы образования*. 2011. № 1. С. 271–293.
14. Рижак Л. Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір. *Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка*. Серія «Філософські науки». Львів, 2008. Вип. 11. С. 27–37.

15. Ромакин В. В. Академична етика як передумова верховенства права. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Серія «Педагогіка». Миколаїв, 2006. Вип. 33. Т. 46. С. 174–179.
16. Халіявко І. В. Культура наукової мови : навч. посібн. Глухів, 2016.
17. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма : методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.
18. <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>.
19. <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>.
20. http://inephrology.kiev.ua/?page_id=1347.
21. <https://phdhelp.com.ua/uk/yak-napisati-retsenziyu-na-naukovu-stattyu/>.
22. <http://almedu.com/studentu/42-pravyyla-oformlennya-referatu>.

REFERENCES

1. Akademichna chesnist iak osnova stslogo rozvytku universytetu [Academic honesty the basis for the development of the university] International. grace. Fund “International. Foundation for Doslidzhen of Health Policy”; for zag. ed. T. V. Finikova, A. N. Artyukhov. Kiev : Taxon, 2016. 234 p.
2. Akimova A. S., Tretyakova I. V. Rethenziia na vypusknuiy kvalifikatsionnyy raboty: osobnosti kompozitsionnogo i iazykovogo oformleniia (na materiale nemetskogo iazyka) [Review of the final qualification work: features of compositional and linguistic design (on the material of an unmarked language)]. Materials of the XXI scientific-practical conference of young scientists, graduate students and students of the National Research Mordovian State University them. NP Ogareva: at 3 o'clock. Saransk : Publishing house of Mordov. University, 2017, p. 450–455 [in Russian].
3. Boychenko M. Gidnist, tcilisnist I uspishnist: akademichni ta gromadanski chesnoty [Citizenship, efficiency and success: academic and community garbage]. Philosophical thought. Kiev, 2014. № 5. P. 110–122.
4. Boychenko N. M. Etychni aspekty universytetski tcinnosti [Ethical aspects of university values]. Sofia. Humanitarian-religienavchiiy visnik. Kiev : Type-polygr. Center “Kiev University”, 2014. № 1(1). S. 37–43.
5. Brandes M. P., Provotorov V. I. Predperevodcheskii analiz teksta [Pretranslation analysis of the text : textbook. manual for ints and fac. foreign lang]. 3rd ed. Moscow : NVI-TESAURUS, 2001. 224 p. [in Russian].
6. Butenko O. V. Pravove vyhovannia studentiv vyshuh tehnicnyh navchalnyh zakladiv iak naukovo-pedagogichna problema [Pravove vikhovannya studentiv vishchichnichnichniy nachalnyh pledges of scientific-pedagogical problem]. Actual problems of state administration, pedagogy and psychology : zb. sciences. Kherson Ave., 2014. VIP. 1. P. 59–62.
7. Vprovadgenna etychnykh norm diialnosti studentskogo samovraduvanna [Introduced ethical norms of efficiency of student samovryduvannya]. [M. D. Gorodok, V. G. Pavlyuk, V. M. Stakh, O. V. Pustovoitov]; emphasis. A. V. Kartashov. Zhytomyr : Zhytomyr Regional Center of Youth Initiatives, 2009. 102 p.
8. Grinev S. V. Vvedeniie v terminovvedeniie [Introduction to terminology] : textbook. allowance. Moscow : Publishing Center “Academy”, 2008. 304 p. [in Russian].
9. Koloiz J. Osnovy akademichnogo pysma [Fundamentals of academic writing]. Kriviy rig, 2019.
10. Korotkina I. B. Akademicheskoe pismo: prothes, product i praktika. [Academic writing: process, product and practice] : textbook. manual for universities. Moscow : Yurayt, 2015. 295 p. [in Russian].
11. Matveeva T. V. Polnyi slovar lingvisticheskikh terminov [Complete dictionary of linguistic terms]. Rostov-on-Don : Phoenix, 2010. 562 p. [in Russian].
12. Ostrovskaya E. S., Vyshegorodtseva O. V. Academic Writing: Kontsepsiia i praktika akademicheskogo pisma na angliiskom iazyke [Academic Writing: Concept and Practice of Academic Writing in English]. Higher Education in Russia. 2013. № 7. P. 104–113 [in Russian].
13. Radaev V. V. Kak napisat akademicheskii tekst [How to write an academic text]. Education Issues. 2011. № 1. P. 271–293 [in Russian].
14. Rizhak L. Ievrointegratsiia vyshoi osvity Ukrainy: aksiologichnyi vymir [Evrointegratsiya vishoi ehvitiya ukrainy: aksiologicheskiiy vimir]. Bulletin of Lviv National University for the Name of Ivan Frank. Series “Philosophical Sciences”. Lviv, 2008. Vip. 11, p. 27–37.
15. Romakin V. V. Akademichna etyka iak peredumova verhovenstva prava [Academic ethics as a change of mind of the rule of law]. Science of the Chornomorsk State University in the name of Peter Mohyla. Series “Pedagogy”. Mikolaiv, 2006. VIP. 33. Vol. 46. S. 174–179.
16. Khalyavko I. V. Kultura naukovoi movy [The culture of scientific language] : textbook manual. Deaf, 2016. Glukhiv, 2016.
17. Shlikhta N., Shlikhta I. Osnovy akademichnogo pysma : metodychni rekomendatsiia ta programa kursu [Fundamentals of academic writing : methodical recommendations and program of the course]. Kiev, 2016. 61 p.
18. <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>.
19. <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/monograph-submit/rules/>.
20. http://inephrology.kiev.ua/?page_id=1347.
21. <https://phdhelp.com.ua/uk/yak-napisati-retsenziyu-na-naukovu-stattyu/>.
22. <http://almedu.com/studentu/42-pravyyla-oformlennya-referatu>.